

vita marina

ZEEBIOLOGISCHE DOKUMENTATIE

35e jaargang nr.3 mei-juni 1985

Inhoud losbladige dokumentatie:

7 - weekdieren algemeen	97-98
8 - keverslakken	83-86
9 - buikpotigen	393-396
11 - tweekleppigen	227-230
16 - holtedieren	55-58
23 - mariene filatelie	31-32
ISSN 0165 - 8980	

Inhoud mededelingenblad:

BM congres '85	26
Een nieuw embleem	28
Excursie verslag Antwerpen	30
Schelpenbegraafplaats	31
Schelpen verzamelen a.d.C.Brava	32
Potvis en rechter	33
Literatuur in het kort	34
Periodieken	35
Landelijke kontakten	36
Laagwater in de weekends	37
CONGRESFORMULIER	39/40

Werkgroepbijeenkomsten in het Zeebiologisch Museum, Dr.Lelykade 39, Scheveningen. Woensdagavond 19.30 - 23.00 uur.

Administratie en redactie:
postbus 64628, 2506 CA 's Gravenhage
telefoon 070 - 502528 (woensdagavond)
giro 606100
vita marina is een uitgave van
Stichting Biologia Maritima

tweemaandelijks uitgave
abonnementsprijs f 32,50 per jaar

Redactie:
Willem Faber, Jeroen Goud,
Theo Strengers, Joke Weisscher
Bestuur:
Jeroen Goud (Voorz.), Paula Sloof (Penn.),
Willem Faber (Secr.), Wil van Dongen,
Henri Logemann, Theo Strengers.

Mr. Willem Faber, van Alkemadelaan 938,
2597 BG 's Gravenhage, tel.070-551245
Jeroen Goud, Voorplecht 104,
1186 WS Amstelveen, tel.020-437247
Paula Sloof, Ridderspoorweg 254,
2565 AS 's Gravenhage, tel.070-258582
Wil van Dongen, Mozartlaan 12,
2742 BN Waddinxveen, tel.01828-17927
Henri Logemann, Meloenstraat 149,
2564 TG 's Gravenhage, tel.070-251429
Theo Strengers, Doldersestraat 68,
2574 TD 's Gravenhage, tel.070-609263
Joke Weisscher, Nieuw Voordorpstr. 24,
2251 TB Voorschoten, tel.01717-8363

BM congres '85

Langzaam maar zeker nadert het week-einde van 21 - 22 september 1985. En gedurende dit weekeinde, zoals u vast en zeker al in uw agenda hebt aange-tekend, zal het BM-congres plaats vinden. Dit maal in Nieuwegein; midden in het land en gemakkelijk te bereiken zowel per auto als met het openbaar vervoer. Natuurlijk wilt u langzamerhand wel weten, wat er die dagen allemaal te doen is. Het exacte programma staat nog niet helemaal vast, maar globaal kunnen wij u toch al een goed inzicht geven in hetgeen u te wachten staat.

Op zaterdagmorgen een lezing over de fossiele en recente fauna voor de kust van Cadzand. Op zondagmorgen zal u de betekenis van de recente en historische literatuur voor de malacologie worden uiteengezet, terwijl voor de middag een dialezing over Nederlandse naaktslakken op het programma staat. De zaterdagmiddag, die ook toegankelijk zal zijn voor het publiek, zal worden gevuld met een variatie van films over het leven in de zee. Verder hopen we met uw medewerking - gelukkig hebben verschillende BM-mers die medewerking al toegezegd - een uitgebreide tentoonstelling te organiseren van hetgeen de zeebiologie biedt. Natuurlijk kunt u ook weer schelpen kopen voor uw collectie; wij hopen op een groot assortiment. Bovendien zullen verschillende demonstraties de levendigheid vergroten.

Wanneer om 17.00 uur op zaterdag het publiek weer is vertrokken en naar het bestuur hoopt, velen van u nog aanwezig zijn, volgt er een gezamenlijke borrel. Geprobeerd zal worden door middel van een quiz de stem te verhogen. En daarna een gezamenlijk diner: een ongedwongen en goede gelegenheid om elkaar eens wat beter te leren kennen en de onderlinge band te verstevigen. Er is de keuze uit twee diners:

I. heldere krachtige groentesoep; Hongaarse goulash, doperwtten/worteltjes en rijst; vanille-ijs met vruchten (incl) f 17,50

II. lichtgebonden tomatensoep; kip in kerry-ananassaus, Mexicaanse groentefantasie en rijst; sinaasappelpudding met slagroom (incl) f 20,-
U zult begrijpen, dat voor een goede organisatie nodig is vooraf te weten hoeveel personen aan het diner deelnemen. Daarom verzoeken wij u bijgaand formulier op dit punt nauwkeurig in te vullen en de kosten vooraf te voldoen.

Het is de bedoeling, dat het diner om uiterlijk 18.30 uur begint. Dat biedt degenen die alleen zaterdag aanwezig kunnen zijn of die de nacht thuis of bij kennissen willen doorbrengen, de gelegenheid om na het diner hun bestemming nog te bereiken. Mocht de gezelligheid u ertoe brengen ook na het diner nog te willen blijven, zullen we bij vol-

doende belangstelling nog een film vertonen.

Voor degenen, die de nacht in de naaste omgeving willen doorbrengen vermelden wij de volgende mogelijkheden:

Motel Vianen: logies met ontbijt

1 pers. f 73,- of f 83,-
2 pers. f 86,- of f 96,-
3 pers. f 104,- of f 114,-
4 pers. f 127,-
prijverschil afhankelijk van etage en kamer.

Hotel 'Het Zwijnshoofd' Vianen:

1 pers. f 45,- of f 62,50
2 pers. f 65,- of f 85,-
ontbijt f 6,50
duurdere kamers met douche en toilet.

Hotel 'Mercury' Nieuwegein:

logies met ontbijt:
1 pers. f 140,-
2 pers. f 180,-

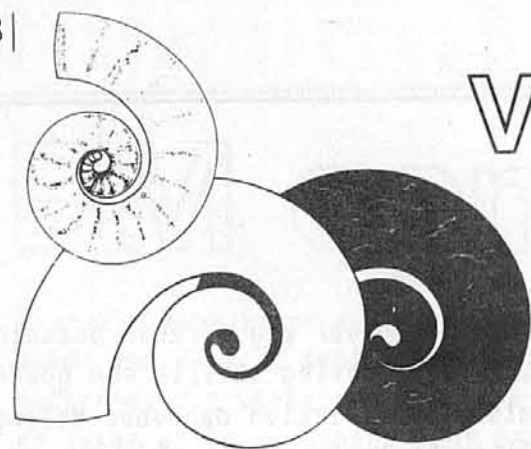
Witenaard biedt ook Utrecht, met de sneltram in 20 minuten te bereiken, nog meer logeermogelijkheden, maar de hier genoemde zijn het dichtst bij de congresplaats gelegen. Wel is het dienstig tevoren te reserveren, omdat het aantal beschikbare kamers, vooral in de lagere prijsklassen beperkt is.

Ook hebben enige BM-mers zich opgegeven om thuis huisvesting te verschaffen. Op verzoek zullen wij bemiddeling verlenen. Tenslotte kunnen

degenen, die over een caravan beschikken, in de omgeving stellig een goede plaats vinden. Indien daarvoor belangstelling bestaat, zullen wij graag de mogelijkheden verder onderzoeken.

Mocht u alvorens te beslissen nog nadere inlichtingen wensen, dan kunt u daarvoor altijd een van de bestuursleden bellen. Zij hopen namelijk, dat u in groten getale aanwezig zult zijn. Immers, van uw aanwezigheid is het welslagen van het congres afhankelijk. Laat daarom spoedig iets van u horen.
Het bestuur.

STUUR HET CONGRESFORMULIER OP DE ACHTERPAGINA ZO SPOEDIG MOGELIJK INGEVULD IN!

vita marina

zeebiologische dokumentatie

EEN NIEUW EMBLEEM

Misschien was het u al opgevallen, op de verzendenvolp van Vita Marina prijkt een nieuw embleem. Waarom, zult u misschien zeggen, was het oude niet goed meer. Het oude embleem was prima, het heeft zo'n vijfentwintig jaar dienst gedaan, het was het kenmerk van stichting BM, maar begon zo langzamerhand wat ouderwets aan te doen. Een embleem heeft nu eenmaal een bepaalde stijl van uitvoering en het is deze stijl die aan mode onderhevig is.

Het embleem zoals het nu geworden is, is het eindresultaat van enige weken denkwerk. Het oorspronkelijke idee was dat we het oude embleem wel wat zouden kunnen moderniseren door het wat 'op te strakken' zoals dat in ontwerpers-kringen heet. Van deze gedachte moesten we al snel afstappen; juist de gedetailleerde uitwerking gaf het oude embleem zijn karakter. Door het opstrakken raak je dit kwijt en houd je slechts een slap aftreksel ervan over.

Voor een geheel nieuw embleem werden een aantal wensen op papier gezet, waar het aan zou moeten voldoen. Bij voorkeur moest er naast een schelp toch ook een symbool van algemeen zeebiologische aard in komen omdat dit de pijlers zijn waarop BM zich heeft gevestigd. We zien dit ook in Vita Marina weerspiegelen waar circa 50 à 60 procent van de aandacht wordt gegeven aan de weekdieren en de andere helft of wellicht iets minder voor alle overige onderwerpen is gereserveerd. Dit is niet alleen verklaarbaar uit het feit dat de meeste van de lezers schelpen verzamelen of dit hebben gedaan, het is ook begrijpelijk als we ons bedenken hoe omvangrijk de groep van de weekdieren wel niet is, niet alleen wat soortenrijkdom betreft (de schattingen lopen nog steeds uiteen van 50000 tot 100.000), maar ook de massale aantallen die we soms tegenkomen zijn indrukwekkend. Vele ideeën passeerden de revue, vele soorten schelpen kwamen ter tafel

en werden weer ter zijde geschoven. Een fraaie wenteltrap en een porcelein-slak zijn zo symbolisch voor hun groep dat je al snel zou denken dat BM louter een club is van verzamelaars van schelpen van die groep. De keuze van de schelp was in eerste instantie eerder een ingeving dan een bewuste keuze.

Een paar jaren geleden verzamelde ik op Gran Canaria een aantal Spirula's. Deze schelpjes lagen ver op het strand geworpen, daar had de wind er langdurig mee gespeeld en had ze achter gelaten in patroontjes van zacht golvende zandlijnen. Een samenspel van natuurlijke elementen leverde kleine kunstwerkjes op. Het is juist de eenvoudige vorm die dit inwendige schelpje van deze inktvissoort zijn schoonheid geeft.

De spiraalvorm komen we in het dierenrijk maar ook in het plantenrijk veel tegen. De schelp van vele slakken maar ook van sommige inktvissen en eigenlijk ook van de tweekleppigen heeft als bouwplan een logaritmische of logaritmische spiraal. Het is het schelpje van de Spirula die deze logaritmische spiraal in de meest eenvoudige vorm laat zien. We zouden kunnen zeggen dat de meest elementaire kenmerken van het bouwplan van vele mollusca door de Spirula worden gesymboliseerd.

Toen de keuze eenmaal op de Spirula was gevallen zijn we met deze vorm nog wat verder gaan spelen.

Verskillende ontwerpen werden afgekeurd. Composities van grote en kleine Spirula's, witte, zwarte en grijze, links en rechtsdraaiende gestippelde en uitgewerkte, ze waren of niet mooi of te ingewikkeld of er sprak een verkeerde symboliek uit.

Een vondst was het uiteindelijk om de Spirula-vorm ook als golven te gebruiken, een lichte en een donkere symboliseren het in de natuur onontbeerlijke zonlicht en de duisternis van de diepzee of zo u wilt het bekende en het onbekende.

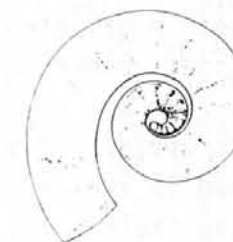
Biologia Maritima probeert een bijdrage te leveren aan het belichten van de duisternis. Langzamerhand ontfoetselt de wetenschap de geheimen aan de natuur.

BM stelt zich ten doel om wat bekend is uit onze zeeën en oceanen voor ons allen uitéén te zetten.

In de loop van dit jaar zal op al ons drukwerk het nieuwe embleem verschijnen.

Ten slotte merken we nog op dat de initialen van B M met enige fantasie in het embleem zijn terug te vinden. Ziet u het ook?

Jeroen Goud

Posthoorninktvvis of posthocrntje, Spirula spirula (L., 1767)

VERSLAG VAN DE EXCURSIE NAAR EKEREN EN KALLO (ANTWERPEN)

Bij het organiseren van een excursie, die een typisch buitengebeuren is, blijft er altijd een onzeker element: het weer. En zelfs wanneer iemand met de naam Zondag zoiets regelt, verandert aan die onzekerheid niets. Dat hebben ongeveer 30 deelnemers op 8 juni helaas moeten ervaren. Was het weer in Nederland nog redelijk, in België was het droevig gesteld. Om 9 uur op de afgesproken ontmoetingsplaats nabij Meer ging het nog, maar dat werd allengs steeds minder. Startproblemen met een van de auto's en het terugbrengen op de goede route van enkele andere auto's, die door het wachten voor lichtsignalen het juiste spoor waren bijster geraakt, konden wel tot een oplossing worden gebracht, maar tegen de regen was geen kruid gewassen. Daardoor zag men op de eerste verzamelplek nabij Kallo een kleurige verzameling regenpakken, jassen, paraplu's en laarzen als bescherming tegen het enthousiaste hemelwater. Maar men liet zich niet afschrikken. Gewapend met schepjes, spaden, zeven en ijsskoude handen werden de hopen opgespoten zand onderzocht en niet zonder succes. Sommigen hebben het zich wat gemakkelijker gemaakt door uitgezeefd materiaal eenvoudig weg in zakken te doen met de bedoeling thuis rustig en droog te zoeken naar fossielen voor hun verzameling. Tegen enen zette het convooi van dertien wagens zich weer in beweging

naar de tweede verzamelplek bij Ekeren. Daar was de toestand door de modderige omgeving zo mogelijk nog minder aantrekkelijk, maar ook daardoor heeft men zich niet laten afschrikken. Niet te voorkomen was natuurlijk dat de combinatie van regen en kou op de lange duur dreigde te overwinnen. Een poging van BM om naar goed Belgisch gebruik met hete frites iedereen weer een opkikkertje te geven, vond wel een goed onthaal, maar kon tenslotte ook niet verhinderen dat steeds meer deelnemers het vroeger dan anders het geval zou zijn geweest voor gezien beschouwden en de weg naar huis aanvaardden. Opvallend was, dat de stemming ondanks het zwaar tegenvallende weer goed is gebleven. En dat biedt een goede basis voor een excursie met mooi weer in de toekomst!

Tot slot een globaal overzicht van de vondsten:

In EKEREN werden haaietandjes, rugstekels van roggem, koraaltjes en enkele doubletten van Glycymeris gevonden, en een prachtige Turris

In KALLO werden naast een aantal zoogdierbotten, fragmenten van zeepokken en keëgels, kokerwormen en Brachiopoda, maar vooral mollusken gevonden:

Gastropoda

Emarginula punctura S.V.Wood, 1848

Calliostoma z.simile (S.Sowerby, 1818)

Gibbula octosulcata (Nyst, 1835)

Turritella triplicata (Brocchi, 1814)

Turritella t.tricarinata (Brocchi, 1814)

Epitonium frondiculum (S.V.Wood, 1848)

Capulus unguis (J.Sowerby, 1816)

Calyptrea chinensis (L., 1758)

Aporrhais scaldensis V.RegterenAltena, 1954

Polinices spec.

Natica multipunctata S.V.Wood, 1842

Galeodea bicatenata (J.Sowerby, 1817)

Thais tetragona (J.de C.Sowerby, 1823)

Thais l.vulgaris (S.V.Wood, 1848)

Liomesus dalei (J.de C.Sowerby, 1825)

lus cordatus (A.Bell, 1871)

Neptunea contraria (L., 1771)

Amyclina labiosus (J.de C.Sowerby, 1824)

Nassarius reticosus (J.Sowerby, 1815)

idem forma Woodi Harmer, 1920

Nassarius ligusticus (Bellardi, 1882)

Nassarius consociatus (S.V.Wood, 1848)

Scaphella lamberti (J.Sowerby, 1816)

Turris antverpiensis (Vincent, 1890)

Oenopota spec.

Mangelia costulata smithi (Forbes, 1840)

Terebra inversa Nyst, 1835

Cylichna cylindracea (Pennant, 1777)

Retusa alba (Kanmacher, 1798)

Roxania utriculus (Brocchi, 1814)

Pelecypoda

Glycymeris spec.

Nucula spec.

Mytilus edulis L., 1758

Pecten grandis J.de C.Sowerby, 1828

Pseudammusium clavatum (Poli, 1795)

Aequipecten opercularis (L., 1758)

Pododesmus patelliformis (L., 1761)

Ostrea edulis L., 1758

Cyclocardia orbicularis (Sowerby, 1825)

Cyclocardia scalaris (Sowerby, 1825)

Astarte o.omalii De la Jonkaire, 1823

Astarte incerta S.V.Wood, 1853

Angulus benedeni (Nyst & Westendorp)

Corbula g.gibba (Olivi, 1792)

SCHELPENBEGRAAFPLAATS

Een tiental kilometers zuidelijk van Dakar in Senegal ligt het dorp Joal-Fadiouth. Dit dorp is niet alleen bekend als de geboorteplaats van de vroegere Senegalese president Senghor, maar heeft een bijzondere begraafplaats. Het dorp is gelegen op een vlak stuk terrein tussen de zee en een mangrovenbos. Van het voedsel van de bevolking maken de aldaar geviste tweekleppigen een belangrijk deel uit. Reeds tientallen jaren worden de lege kleppen na de maaltijd op een hoop gegooid. Daardoor is langzamerhand een heuvel van 12 meter hoogte ontstaan. En in deze heuvel begraven de dorpelingen hun doden, zodat de heuvel met vele kruizen is getooid. (Xenophora)

SCHELPELEN VERZAMELEN AAN DE COSTA BRAVA (vervolg)

In het jachthaventje van Aigua Blava ligt één vissersboot. Ik ben hier gaan snorkelen en ik zag een hele berg visafval, krabbenschillen en koraaltakjes, waartussen ik een lege Buccinum humpfreysianum monterosatoi (Locard) vond.

Op de modderige bodem vond ik levende Murex brandaris (L.) en Trunculariopsis trunculus (L.). Ik vermoed dat deze, na door een visser uit

dieper water te zijn opgevisst, hier zijn gebleven, omdat er zoveel voedsel (visafval) in de omgeving van de boot is te vinden.

Ten zuiden van Aigua Blava is de kust zeer bizar met vele spleten en grotten uitgerust. De rotswanden zijn begroeid met penningwier, sponzen en zakpijpen. In de dichte begroeiing vinden kleine gastropoden zoals Calliostoma laugierii (Payraudeau) beschutting.

In de grotten zijn de rotswanden minder begroeid. Er komen daar vele kleine koraaltjes voor. Ik vond daar bleke Patella's en Gibbula's en ook Muricopsis cristatus (Brocchi).

In de haven van Palamos zag ik een vissersboot die vol lag met krabben, inktvissen, tong, kamsterren en enkele steekmosselen (Pinnidae). Aan boord verzamelde ik enige kamsterren met als maaginhoud Corbula gibba (Olivi) en Venus ovata (Pennant).

De pinna's - Atrina pectina (L.) waren door de bemanning gebruikt om de niet bruikbare vangst weg te schuiven en daardoor (op één na) zwaar beschadigd. Bovendien lag het dek vol prachtige Calliostoma granulatum (Born). De haven van Palamos heeft zeer veel vissersboten, maar de schelpen die overboord worden gegooid, zijn voor verzamelaars niet meer bereikbaar, omdat het water te diep is. Dit is anders in de kleine dorpjes waar de boten op het strand worden getrokken en de schelpen op het strand of in ondiep water worden gegooid.

Op de vismarkten vond ik naast de soorten die normaal worden verkocht - Trunculariopsis trunculus, Murex brandaris, Mytilus edulis (L.) met een lengte van 10 cm, Venerupis rhomboides (Pennant), Donax trunculus (L.), Venus verrucosa (L.) en Callista chione (L.) ook soorten die er toevallig tussen zitten, zoals Sphaeronassa mutabilis (L.) tussen venusschelpen en Glycymeris pilosa (L.) tussen Callista chione (L.) en een helemaal witte Acanthocardia tuberculata (L.) tussen wrattige venusschelpen.

Onderstaande lijst geeft een overzicht van de soorten welke ik leeg op het strand en het ondiepe water bij de vissersboten heb gevonden. De twee-kleppigen waren allen doublet.

- Calliostoma zizyphinum (L.)
- Astraea rugosa (L.)
- Turritella communis (Risso)
- Cirsotrema commutata (Monterosato)
- Trivia monacha (Da Costa)
- Trivia europaea (Montagu)
- Naticarius hebraeus (Martijn)
- Cymatium corrugatum (Lamarck)
- Coralliophila lamellosa (Philippi)
- Coralliophila brevis (Blainville)
- Buccinum corneum (L.)
- Cyclope donovani (Rino)
- Hinia reticulata (L.)
- Acteon tornatilis (L.)
- Scaphander lignarius (L.)
- Pteria hirundo (L.)
- Pseudamussium clavatum (Poli)
- Aequipecten opercularis (L.)
- Anomia ehippium (L.)
- Psammobia depressa (Pennant)

Dosinia exoleta (L.)
Venerupis decussata (L.)
Venerupis pullastra (Montagu)
Venerupis aurea (Gmelin)

Bas Kortleve

POTVIS EN RECHTER

In 1979 heeft het Amerikaanse Congres bepaald, dat de hoeveelheid vis die Japanse vissers in de Amerikaanse territoriale wateren mochten vangen, gehalveerd moest worden, indien de Japanners de internationale afspraken over beperking van de walvisvangst zouden schenden. Niettemin heeft de Amerikaanse minister van handel ermee ingestemd, dat de Japanners tot 1988 jaarlijks 1200 potvissen mochten vangen, hoewel de jacht op potvissen met ingang van 1984 door de Internationale Walvisvaartcommissie (IWC) was verboden. Japan heeft evenals overigens Noorwegen en de Sovjet-Unie laten weten zich wegens hun visserijbelangen niet aan de commissie-uitspraken te zullen storen. Milieu-organisaties hebben de ministeriële overeenkomst aan de rechter voorgelegd. En deze heeft, aldus lezen we in NRC/Handelsblad, onlangs het Amerikaans-Japanse akkoord over de vangst van potvissen ongeldig verklaard. Dit is waarschijnlijk nog niet het laatste woord over deze kwestie, want aangenomen wordt, dat de minister in hoger beroep zal gaan.

LITERATUUR IN HET KORT

Regelmatig wordt de redactie opmerkzaam gemaakt op nieuw verschenen publicaties zowel in boekvorm als in tijdschriften. Van boeken wordt altijd getracht een exemplaar ter inzage te verkrijgen, dit lukt echter niet altijd. Soms lukt het wel, maar vinden wij een boek minder geschikt om in de literatuurrubriek opgenomen te worden. Toch willen wij u deze gegevens niet onthouden.

GUIDE TO THE CURACAO UNDERWATER PARK - Tom van 't Hof and Heleen Cornet. Een goed uitgevoerd gidsje voor de snorkelaar en de sportduiker die dit gebied bezoekt. Veel tips en adressen en een leuke kaart met tekst en uitleg over de rijke levensgemeenschap die we in het park mogen verwachten. Uitg. Stinapa 1983, Documentatie Serie no 12. Stinapa bevordert het natuurboud op de Nederlandse Antillen door het geven van voorlichting en het stichten van Nationale Parken. Donateurs die \$10 of meer geven ontvangen de publicaties die uitkomen automatisch. Stinapa, P.O.Box 2090, Curacao.

AMBLETEUSE, studie van de zee kust - Een reeks artikelen samengebracht door de vereniging van afgestudeerden in Plantkunde en Dierkunde van de universiteit te Leuven: PDL, 1982. Het boekje is bedoeld als gids voor hen die naar de biologisch en geologisch rijke streek van Ambleteuse gaan om er hun kennis aan te vullen of op

te frissen. Het verschaft basiskennis en praktische gegevens die het mogelijk maken vlugger tot de eigenlijke biologische studie over te gaan. Het is een gids die bruikbaar is voor de studie van het milieu en het leven daarin ook op andere plaatsen in en nabij de zee. Het bevat ondermeer: Inleiding tot de mariene ecologie; Geologie en Paleontologie van de B. lonnais; Flora, landschappen en vegetatie van Ambleteuse en omgeving; Fauna van de kust te Ambleteuse en omgeving; Methoden en Technieken; Determineertabellen (Crustacea, Isopoda, Mollusca, Fyto en Zoöplankton, Planten van slikken en schorren, Zeewieren) Te bestellen door 250 + 30 Bfr. over te maken op A.S.L.K.nr 001-1161245-37 PDL-Secretariaat, Naamsestraat 59, 3000 LEUVEN

HET ZEEBOEK

- Een produkt van de SWG der NJN & ACJN, uitgegeven door de Jeugdbondsv uitgeverij. Het boekje bevat een reeks tabellen van een 14-tal diergroepen. De schrijvers hebben getracht een boekje samen te stellen waarmee de jeugdige strandjutter alle min of meer algemeen voorkomende zeedieren zonder hulp van een microscoop en zonder een diepgaande voorkennis kunnen determineren. Iedere tabel wordt ingeleid met een verhaaltje over de bouw van de dieren en waar vooral op gelet dient te worden bij het determineren. Jammer dat er nog zoveel schoonheidsfoutjes in zitten; een lijst met errata

wordt meegeleverd, maar er zijn er nog meer te vinden. Een grotere uniformiteit in de afbeeldingen zou het boek een stuk fraaier maken, sommige tekeningen zijn helaas erg slecht. Het boekje is te bestellen door f9,- over te maken naar de Jeugdbondsv uitgeverij, Donkerstraat 17, 3511 KB Utrecht.

SNELLIUS II-EXPEDITIE

Als u geïnteresseerd bent in de Snellius II-expeditie, een Indonesisch-Nederlands oceanografisch onderzoekproject 1984-1985, en iets meer wilt weten over wat er zoal bij een dergelijke expeditie te pas komt, wat de bedoeling van het onderzoek is en wat men daarvoor allemaal heeft gedaan, kan een door Hans de Witte samengesteld, kleurig geïllustreerd boekje u daarover informatie verschaffen. U kunt dit boekje bestellen door f 10,- over te maken op postgiro 72221 ten name van de Koninklijke Akademie voor Wetenschappen (KNAW) te Amsterdam onder vermelding van "Snellius II-boek".

CIPREE - Catalogo sistematico e quotazioni.

- Vincenzo Cossignani

Zoals de titel al doet vermoeden bestaat dit boekje uit twee delen:

I. Een systematische opsomming van 204 soorten en vele ondersoorten der Cypraea's. Behalve de volledige naam met auteur en jaartal worden korte gegevens vermeld betreffende verspreiding, zeldzaamheid en afmetingen.

II. Een alfabetische lijst van soorten

en ondersoorten met een aanduiding van de minimum en maximum waarde. Het lijkt ons een handig hulpmiddel voor de Cypraea verzamelaar. Uitg. Ed. L'Informatore Piceno 1982 c/o Associazione Malacologica Messinese, Piazza Vettovaglie, Mercato Ittico, 98100 Messina, Italy

ELENCO DEI MOLLUSCHI RINVENUTI NELLO STRETTO DI MESSINA

- Pasquale Micali & Ferdinando Giovine. Een lijst van 482 verschillende soorten mollusca welke in de Straat van Messina werden aangetroffen, met een enkele opmerking betreffende het voorkomen.

De lijst werd uitgegeven ter gelegenheid van het 4^e Mostra Malacologica Messinese.

Eveneens verkrijgbaar bij Associazione Malacologica Messinese.

PERIODIEKEN

Vele tijdschriften en periodieken uit de gehele wereld komen met regelmaat op de redactietafel. Helaas is het niet mogelijk tijdschriften uit te lenen. Daarom vermelden wij in deze rubriek een aantal artikelen uit verschillende periodieken, die wellicht uw bijzondere belangstelling hebben. Wilt u voor eigen gebruik over een dergelijk artikel beschikken, dan kunt u ons vragen daarvan voor u een fotokopie te maken. De kosten van de kopieën en van de verzending moeten wij u in rekening brengen.

Op basis van het aantal kopieën be-
dragen die kosten: voor 1 en 2 ko-
pieën f 1,50; voor 3 tot en met 7
kopieën f 3,-; voor meer kopieën
het aantal kopieën maal f 0,40.
U kunt de door u gewenste kopieën
aanvragen door het verschuldigde
bedrag over te schrijven op girono.
606100 t.n.v. Stichting Biologia
Maritima, Den Haag, onder vermeld-
ding van het gewenste.

Xenophora nr. 25: Dieter Röckel en
Bob da Motta: Une nouvelle espèce
de Cône des environs de Madras (In-
de du Sud) (2 pp) (betreft Conus
sukhadwalai; vertaling van de
Duitse originele beschrijving);
Christian Hunon: Cypraea thomasi
Crosse, 1865 ou l'identité d'une
espèce... (2 pp)(aanvulling op
artikel uit 1982); D.L.N.Vink &
R. von Cosel: Le complexe "Cedo-
nulli" (4 pp)(Conidae).

Xenophora nr. 26: Georges Richard:
Conidae de Polynésie française
(12 pp).

La Conchiglia jrg. XVII(192-193):
A.J. da Motta: Two new Oliva spe-
cies: Oliva kwajaleinensis & Oliva
kerstitchi (2 pp); F. Lobetti Bo-
doni: Remarks on some species of
the Genus Cypraeovula Gray, 1824 in
the South African coast (5 pp).

Club Conchylia Informationen jrg.
XVII(2): Helmut Hirt: Zahnformeln
heterodonte Bivalvia (9 pp);
Axel Alf: Die Trochidae der euro-
päischen Meere I (11 pp).

Rossiniana no. 28: B Richer de For-
ges & J.C. Estival: Xenophoridae de
N.Calédonie et des Iles Chesterfield
(4 pp).

Informativo Soc. Brasileira de Mala-
cologia no. 44: Osmar Domaneschi &
Licia Penna-Neme: Volutideos Brasi-
leiros (subfamilia Odontocymbioli-
nae)(4 pp).

Informations Soc. Belge de Malacologie
SERIE

serie 13, no. 2: Roland Houart: Tro-
phon maltzani Kobelt & Kuster, 1878
an earlier name for Trophon subser-
ratus Sowerby, 1880 (4 pp).

LANDELIJKE KONTAKTEN

Bij onderstaande adressen kunt u
terecht met vragen betreffende
literatuur, determinaties e.d.
met betrekking tot de genoemde groep.

CYPRAEIDAE - F. van der Vlag, Vlagt-
weddestr. 11, 9545 TA Boertange,
05993-54330

MURICIDAE - Rob Walburg, Pieter
Langendijkstr. 66, 2533 TL Den
Haag, 070-891932

NOORDZEE - Jeroen Goud, Voor-
plecht 104, 1186 WS Amstelveen,
020-437247

OLIVIDAE - Ron Voskuil, Houthaak
2°, 2611 LE Delft
015-132590

PECTINIDAE - Henk Dijkstra, Gra-
vinneweg 12, 8604 CA Sneek
05150-15062

STROMBIDAE - Gijs Kronenberg,
Havenstraat 7, 5611 VE Eindhoven
040-122819

VENERIDAE - Frank Sloof, Ridder-
spoorweg 254, 2565 AS Den Haag,
070-258582

XENOPHORIDAE - Gijs Kronenberg

LAAGWATER IN DE WEEKENDS

Hierbij treft u de tabellen van de
laagwaterstanden voor de maanden
augustus en september aan. De zomer-
tijd is verwerkt. De tijden met een
sterretje geven de dagen aan met de

lagere waterstanden.

Voor de berekening van het laagwa-
ter van de andere kustplaatsen wordt
u verwezen naar het omrekenstaatje
dat u kunt vinden in het mededelin-
genblad 1985 nr.1 op blz. 4.

aug 1985	HARLINGEN		aug 1985	H.VAN HOLLAND		aug 1985	VLISSINGEN	
3 za	7.34	20.15	3 za	10.21	22.41*	3 za	10.48	23.28*
4 zo	8.18*	20.52	4 zo	10.58	23.25*	4 zo	11.27	-
10 za	11.46	-	10 za	3.39	16.18	10 za	3.25	15.50
11 zo	0.16	12.50	11 zo	4.46	17.20	11 zo	4.27	16.56
17 za	6.32*	19.14	17 za	9.22	21.33*	17 za	9.46	22.22*
18 zo	7.18*	20.01	18 zo	9.58	22.11*	18 zo	10.28	23.07*
24 za	11.02	23.16	24 za	2.29	15.17	24 za	2.28	15.05
25 zo	12.09	-	25 zo	3.53	16.41	25 zo	3.43	16.34
31 za	6.37*	19.14	31 za	9.26	21.42*	31 za	9.52	22.24*

sept 1985	HARLINGEN		sept 1985	H.VAN HOLLAND		sept 1985	VLISSINGEN	
1 zo	7.17*	19.49	1 zo	10.02	22.17*	1 zo	10.27	23.01*
7 za	10.09	22.17	7 za	1.45	14.07	7 za	1.34	13.55
8 zo	10.59	23.07	8 zo	2.49	15.14	8 zo	2.27	14.58
14 za	5.28	18.05	14 za	8.17	20.34	14 za	8.40	21.17*
15 zo	6.08	18.47	15 zo	8.52	21.05	15 zo	9.22	21.56*
21 za	9.49	21.56	21 za	13.28	-	21 za	13.25	-
22 zo	10.24	22.39	22 zo	2.11	14.55	22 zo	1.54	14.38
28 za	5.40	18.06	28 za	8.25	20.46	28 za	8.45	21.18
29 zo	6.15*	18.49	29 zo	8.57	21.16	29 zo	9.24	21.50

WIST U ...

dat 's werelds grootste bekende ko-
raalrif een 375.000.000 jaar oude
fossiele laag is bij de watervallen

van de Ohio en dat de Amerikaanse
genie bezig is deze geologische schat
te kopen, in stand te houden en te
beschermen in de vorm van een ruim
56.000 hectare groot nationaal na-
tuurreservaat. (Louisville Courier-
Journal)

(Advertentie)

ZEEBIOLOGISCH MUSEUM

Dr. Lelykade 39 2583 CL Den Haag Tel 070 - 50 25 28 Giro 624400

Aanbiedingslijst 11

Bestellingen die ons vóór 10 augustus bereiken genieten 10% korting. De bestellingen worden onder rembours uitgevoerd. Wij leveren alle schelpen met een etiket met alle gegevens.

CONIDAE	346	Conus cedonulli L.	41 mm	f 295,-
	347	Conus dusaveli (Adams)	v.a. 70 mm	f 700,-, f 950,-
CYPRAEIDAE	348	Cypraea reevei Sowerby	35 mm	f 125,-
	349	Cypraea mauritiana L.	v.a. 60 mm	v.a. f 6,50
	350	Cypraea isabella L.	+ 30 mm	f 3,-
	351	Cypraea depressa Gray	- 40 mm	f 5,-
VENERIDAE	352	Callista impar (Lam.)	div. afm.	f 2,50, f 4,50
	353	Circe tenticularis Deshayes	v.a. 45 mm	f 2,50
	354	Gomphina undulosa (Lam.)	div. afm.	f 2,-
	355	Katelsia rhytiphora Lamy	div. afm.	f 2,-, f 2,50
	356	Venerupis galactites (Lam.)	div. afm.	f 2,50
MACTRIDAE	357	Mactra rufescens Lam.	div. afm.	f 4,50
	358	Mactra pura Deshayes	div. afm.	f 3,50
HALIOTIDAE	359	Haliotis elegans Philippi	70 mm	f 10,-, f 15,-
	360	Haliotis semiplicata Menke	v.a. 25 mm	f 12,50, f 17,50
TROCHIDAE	361	Bathybembix crumpi (Pilsbry)	35 mm	f 7,50
	362	Calliostoma soyoae Ikebe	17 mm	f 4,50
NERITIDAE	363	Nerita versicolor Gmelin	div. afm.	f 0,40
	364	Nerita peloronta L.	div. afm.	f 1,-
	365	Nerita albicilla L.	div. afm.	f 0,-
	366	Puperita pupa (L.)	-	3 voor f 0,50
ARCHITECTO- NICIDAE	367	Architectonica perspectiva (L.)	30 mm	f 4,50
	368	Architectonica maxima (Philippi)	50 mm	f 5,50, f 6,-
TURRITELLI- DAE	369	Vermicularia fargoi Ollson	div. afm.	v.a. f 2,50
	370	Siliquaria cumingii Mörch	div. afm.	f 5,-
MURUCIDAE	371	Homalocantha zamboi Burch & Burch	50 mm	f 22,50
	372	Murex virgineus Röding	70 mm	f 8,50, f 10,-
OLIVIDAE	373	Oliva porphyria (L.)	80 mm - 90 mm	f 95,-, f 200,-
	374	Oliva rubrolabiata Fischer	40 mm	f 125,-
	375	Oliva sayana Ravenel	55 mm	f 3,50
	376	Oliva rufula Duclos	30 mm	f 3,-
CYMATIIDAE	377	Cymatium perryi Emerson	90 mm	f 12,50

Afz: _____

DRUKWERK

postzegel van
60 ct

Stichting BIOLOGIA MARITIMA
Postbus 64628
2506 CA S GRAVENHAGE

BM congres '85

Ondergetekende,

adres en postcode telefoon 0 /

zal met personen het BM-congres bijwonen op

zaterdag 21 sept.1985 ja/nee* zondag 22 sept.1985 ja/nee*

zal met personen deelnemen aan het diner ja/nee*

en heeft voorkeur voor diner x diner I/ x diner II*

stelt prijs op reservering van hotelkamer in hotel A/B/C*

A. Motel Vianen 1 pers/2 pers/3 pers/4 pers* lage prijs/hoge prijs*

B. Hotel Het Zwijnshoofd 1 pers/2 pers* lage prijs/hoge prijs*

C Hotel Mercury 1 pers/2 pers*

beschikt wel/niet* over eigen vervoer (in verband met bereikbaarheid hotels)

heeft wel/geen* ruimte beschikbaar voor logé's (niet te ver weg)

verzoekt wel/geen* bemiddeling voor onderdak bij particulieren

wenst wel/geen* inlichtingen over campings of staanplaatsen voor caravans

heeft het bedrag voor deelname aan het congres ad f 7,50 per persoon (ongeacht of men een of twee dagen aanwezig is) en voor het diner, zijnde in totaal f overgemaakt op postrekening 606100 ten name van de Stichting Biologia Maritima te 's-Gravenhage onder vermelding van "Congres 1985".

* doorhalen wat niet van toepassing is.

.....1985

(handtekening)

! Dit formulier dubbel vouwen, dicht plakken of nieten en frankeren als drukwerk!